

Nr 264.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om accis å margarin, m. m.; given Stockholms slott den 2 juni 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till förordning om accis å margarin, *dels ock* bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen därjämte hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning om accis å margarin.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

För margarin, som inom riket tillverkas för försäljning, skall, där Kungl. Maj:t så förordnar, efter vad nedan sägs erläggas accis.

Med margarin förstås i denna förordning varje smörliknande vara av vad ursprung, blandning eller sammansättning som helst, såvida däri ingår fett, som ej är framställt ur mjölk.

2 §.

Accisen utgår för varje kilogram av varans nettovikt med det belopp, lägst 10 och högst 50 öre, som Kungl. Maj:t bestämmer.

3 §.

Har förordnande jämlikt 1 § meddelats, skall den, som ämnar inom riket tillverka margarin för försäljning, därom göra skriftlig anmälan till kontrollstyrelsen. Anmälningsskyldigheten skall, där tillverkning bedrivs vid tiden för ikraftträdande av förordnandet eller där den är avsedd att taga sin början inom femton dagar från nämnda tidpunkt, fullgöras utan dröjsmål och i annat fall senast femton dagar innan tillverkningen tager sin början.

4 §.

Det åligger tillverkare att, sedan anmälan blivit ingiven, inom en månad efter utgången av varje kalenderkvartal, varunder förordnande jämlikt 1 § varit gällande, till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION rörande den mängd margarin, som under kalenderkvartalet eller den del därav, varunder förordnandet gällt, av honom eller för hans räkning till köpare levererats. I deklARATIONEN skola särskilt för varje kalendervecka angivas de sålunda levererade kvantiteterna med avdrag för vad som kan hava från återförsäljare under samma tid återlevererats såsom till försäljning oduglig vara.

Har tillverkare under kalenderkvartalet till utlandet utfört margarin under sådan tullkontroll, som i 12 § tullstadgan sägs, äger han att därför göra motsvarande avdrag i deklARATIONEN. För åtnjutande av dylik rätt skall vid deklARATIONEN fogas bevis från vederbörande tullmyndighet angående den utförda varans vikt och dagen för utförseln.

5 §.

Tillverkares skyldighet att avlämna deklARATION upphör, sedan skriftlig anmälan om rörelsens upphörande och dagen därför ingivits till kontrollstyrelsen. Dock skall deklARATION avlämnas för det kalenderkvartal, under vilket rörelsen upphört.

6 §.

Tillverkare skall samtidigt med avlämnandet av deklARATION erlægga den accis, som belöper å den i deklARATIONEN upptagna kvantiteten margarin.

7 §.

Accis skall inbetalas å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning. Vidimerad avskrift av kvitterat levereringsreversal skall av tillverkaren ofördröjligen insändas till kontrollstyrelsen.

8 §.

Försummar någon att inbetala accis, som det enligt denna förordning åligger honom att erlægga, må accisen på framställning av kontrollstyrelsen utmätas med det belopp, vartill kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

9 §.

Visar uppgiftspliktig, att vara, som upptagits i deklARATION, försålts till ett pris, som blivit före denna dag avtalat, och är den uppgiftspliktige icke på grund av särskilt förbehåll eller eljest berättigad att hos köparen uttaga accis, som belöper å det försålda partiet, äger Kungl. Maj:t bestämma, att accisen skall erläggas av köpare, eller ock, där skäl därtill föreligger, utan sådant åläggande för köpare medgiva säljaren befrielse från eller återbäring av accisen.

Ansökan om sådan befrielse eller återbäring skall ingivas inom tre månader efter det att av Kungl. Maj:t jämlikt 1 § meddelat förordnande trätt i tillämpning.

10 §.

Överinseendet å kontrollen, att accisen behörigen utgöres, handhaves av kontrollstyrelsen, som jämväl äger utse en eller flera kontrollanter att, emot ersättning som bestämmes av kontrollstyrelsen, biträda vid kontrollen. Närmare bestämmelser angående kontrollants befogenheter och åligganden meddelas av kontrollstyrelsen.

Tillverkare skall tillhandahålla sina handelsböcker för kontrollant samt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhallande av en betryggande kontroll över accisens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar, som kontrollant i enlighet med kontrollstyrelsens särskilda anvisningar kan lämna.

Kostnaden för kontrollens utövande bestrides av medel, som enligt denna förordning inflyta till statsverket.

11 §.

Granskning av deklARATIONER, som enligt denna förordning avgivits, må ej verkställas av annan än kontrollstyrelsen eller jämlikt 10 § utsedd kontrollant. Deklarationerna skola tillhandahållas dem, som i och för sin befattning böra därav erhålla del. I övrigt må deklARATION icke vara för någon tillgänglig, utan att den, som avgivit deklARATIONEN, medgivit dess offentliggörande; dock må deklARATIONER, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

12 §.

Den, som underlåter att inom föreskriven tid avlämna deklARATION, böte från och med tjugufem till och med trehundra kronor, och må kontrollstyrelsen förelägga den uppgiftspliktige lämpligt vite.

13 §.

Har någon i deklARATION mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, så att han därigenom undgått att betala accis eller fått erlægga för låg accis, böte högst fem gånger det belopp, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

Har den oriktiga uppgiften icke lämnats mot bättre vetande, men har den, som lämnat uppgiften, vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, vare straffet böter, högst två gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits.

Den, som dömes till straff enligt denna paragraf, skall jämväl förpliktas utgiva den accis, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

14 §.

Den, som utan att hava gjort sådan anmälan, varom i 3 § sägs, tillverkar margarin, straffes med böter, ej under tio dagsböter, samt gälde accis för det margarin, som av honom tillverkats.

15 §.

1 mom. Tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklARATION eller tillverkarens bokföring, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa vare sig innehållet i sådan deklARATION eller tillverkarens affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse som nu sagts, straffes med böter, ej under fem dagsböter.

2 mom. Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av deklARATIONER, som i 11 § sägs, erhållit del av deklARATION, må ej utom tjänsten yppa något av deklARATIONENS innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige förfallen till ansvar, som i 1 mom. stadgas.

16 §.

Åtal för förseelse mot denna förordning skall anhängiggöras vid allmän domstol.

Förseelse, som i 12, 13 eller 14 § omförmäles, åtalas av allmän åklagare.

Förseelse, varom i 15 § sägs, är icke föremål för allmänt åtal, där densamma ej av målsägande till sådant åtal angives.

17 §.

Böter och viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1933 och innefattar befogenhet för Kungl. Maj:t att meddela förordnande jämlikt 1 § beträffande margarin, som levererats intill utgången av juni månad 1934.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 juni 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO,
ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

Vid anmälan i statsrådet den 12 maj 1933 av frågan om ändrade bestämmelser rörande mjölkavgifter anförde chefen för jordbruksdepartementet,¹ att frågan, huruvida vissa beredskapsåtgärder redan nu borde vidtagas för att möta ändrade förhållanden i fråga om smörexporten, vore föremål för övervägande samt att chefen för finansdepartementet komme att, om så skulle anses erforderligt, sedermera därom framställa förslag.

Nämnda yttrande avsåg bland annat en inom finansdepartementet igångsatt undersökning om beskattning av margarin. Denna undersökning har numera fortskridit så långt, att över en inom departementet upprättad promemoria med förslag i ämnet infordrade utlåtanden avgivits av kommerskollegium, generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen, lantbruksstyrelsen och riksräkenskapsverket. Jag ber därför att nu få anmäla denna fråga.

Till en början torde få erinras, att såväl år 1932 som under innevarande år *motioner i riksdagen* väckts med förslag till accis å margarin.

Vid 1932 års riksdag beslöts som bekant genomförande av nya bestämmelser angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsion och konstister, m. m. (SFS nr 355/1932). I samband med ävenledes väckt fråga om höjning av tullsatserna för margarin och vegetabiliska oljor behandlade riksdagen jämväl motioner i första kammaren (nr 243) av herr Per Gustafsson och i andra kammaren (nr 231) av herr Hollertz m. fl. med hemställan om accis på margarin av respektive 50 och 10 öre per kilogram. Till stöd för förslagen anfördes dels önskvärdheten att öka smörets konkurrensduglighet gentemot margarinet och dels statsfinansiella skäl. Bevilningsut-

¹ Se proposition nr 258 sid. 43.

skottet (bet. nr 44) avstyrkte motionerna utan närmare motivering, men nio reservanter förordade utredning i motionernas syfte. Riksdagen följde emellertid utskottets majoritet.

Innevarande år har herr Per Gustafsson i första kammaren upprepat sin motion (nr 112), medan i samma kammare väckts en ny motion av herr Johan Bernhard Johansson m. fl. (nr 113) om margarinaccis till ett belopp av 20 öre per kilogram. I andra kammaren har herr Petersson i Broaryd m. fl. väckt en motion (nr 187), likalydande med motionen nr 112 i första kammaren, och herr Liedberg m. fl. en motion (nr 212), likalydande med motionen nr 113 i första kammaren.

Över de vid årets riksdag väckta motionerna ha utlåtanden till bevillningsutskottet avgivits av kommerskollegium, efter hörande av Sveriges kemiska industrikontor och Margarinfabrikernas försäljningsaktiebolag, samt av lantbruksstyrelsen, efter hörande av hushållningssällskapen och Sveriges allmänna lantbrukssällskap, ävensom av socialstyrelsen.

Rörande *produktionen och konsumtionen av margarin* inom landet lämnades i förenämnda promemoria följande uppgifter:

Tillverkning, import, export och förbrukning hade åren 1913 samt 1926—1932 uppgått till nedan angivna mängder:

Å r	Tillverkning ton	Import ton	Export ton	Förbrukning ton
1913	23,538	368	16	23,890
1926	41,232	1,369	213	42,388
1927	42,661	1,714	94	44,281
1928	50,664	2,281	33	52,912
1929	55,243	2,382	133	57,492
1930	53,149	1,895	118	54,926
1931	49,701	1,407	163	50,945
1932	49,000 (prel.)	1,030	295	49,735 (prel.)

Vid en jämförelse med tiden före kriget visade det sig, att konsumtionen av margarin mer än fördubblats, ehuru åren efter 1929 förededde någon tillbakagång. Den alldeles övervägande delen av förbrukningen tillgodosåges genom inhemsk tillverkning. Importen, vilken så gott som helt härflöte från Nederländerna, täckte endast 3—4 procent av behovet, medan exporten (huvudsakligen till Danmark) vore praktiskt taget betydelslös.

Margarinindustrien i Sverige vore koncentrerad på ett relativt fåtal fabriker. Enligt 1931 års industristatistik vore antalet arbetsställen 17 med sammanlagt 783 arbetare. Utvecklingen under perioden 1926—1931 kunde belysas av nedanstående siffror:

Å r	Antal arbets- ställen	P e r s o n a l		Produktion av margarin milj. kg.
		förvaltnings-	arbetare-	
1926	15	149	870	41.2
1927	14	149	825	42.7
1928	15	176	898	50.7
1929	15	199	825	55.2
1930	17	218	821	53.1
1931	17	231	783	49.7

De i tablån redovisade fabrikerne vore av sinsemellan avsevärt skiftande storleksordning. Det senaste för publicering tillgängliga materialet med uppgifter i detta hänseende avsåge år 1927 och hade bearbetats på sätt följande tablå visade:

Produktion per fabrik	Antal fabriker	Total produktion av margarin milj. kg.
Över 9 milj. kg. margarin.....	1	9.5
7—9 » » »	—	—
5—7 » » »	1	5.4
3—5 » » »	5	19.4
1—3 » » »	3	6.8
högst 1 » » »	4	1.6
	14	42.7

Den totala margarinproduktionen nämnda år hade således uppgått till 42.7 miljoner kilogram. Därutöver hade tillverkats 0.8 miljon kilogram kokossmör och 0.7 miljon kilogram konstister. Det största företaget hade haft en tillverkning av omkring 9.5 miljoner, det minsta av 0.2 miljon kilogram och mellan dessa yttergränser hade grupperat sig övriga fabriker med tyngdpunkten i gruppen 3—5 miljoner kilogram per fabrik.

År 1932 hade enligt inhämtade uppgifter antalet fabriker utgjort 20, av vilka 6 torde tillhöra gruppen med 3—5 miljoner kilogram och 9 gruppen med högst 1 miljon kilogram i produktion, medan de övriga fördelade sig på sätt ovanstående tablå angåve. Beträffande den geografiska fördelningen av de år 1932 verksamma fabrikerne anmärktes, att i Stockholm funnes 3 fabriker, i Uppsala län 1 fabrik, i Östergötlands län 2 fabriker, i Kalmar län 1 fabrik, i Kristianstads län 3 fabriker, i Malmöhus län 7 fabriker, i Göteborgs och Bohus län 2 fabriker och i Västmanlands län 1 fabrik.

Sju företag, samtliga tillhörande de högre storleksklasserna och omslutande omkring hälften av margarinproduktionen, hade bildat ett gemensamt försäljningsorgan, Margarinfabrikernas försäljningsaktiebolag, genom vars försorg fabrikerne samtliga kundleveranser fullgjordes och likviderades.

Av socialstyrelsens statistik rörande livsmedelspriserna inhämtades, att medelpriset för margarin (växt-, ej smörblandat) under nedan angivna år uppgått till följande belopp:

Å r	Öre per kg.	Å r	Öre per kg.
1913	135	1929	133
1914	144	1930	138
1926	166	1931	129
1927	148	1932	125
1928	140	1933 (mars)	118

En jämförelse mellan priserna i mars 1914 och samma månad 1933 visade, att priset gått ned med 14,5 procent.

Margarin plägade säljas till av producenten fastställt detaljpris. Det ovannämnda försäljningsbelagets nuvarande notering vore för det högsta, ej smörblandade märket 1 krona 40 öre och för det lägsta 1 krona 10 per kilogram.

Rörande *syftet med en beskattning av margarinet samt dispositionen av de influtna medlen* anfördes i den till ämbetsverken remitterade promemorian:

Om en beskattning av margarin ansåges böra genomföras i syfte att stödja smörproduktionen, syntes en lämplig form för en dylik stödåtgärd kunna vinnas i anslutning till mjölkavgifterna och deras användning. Tanken skulle härvid närmast vara, att därest exporten av smör ökades utöver en viss kvantitet, kostnaderna för pristillägg å den överskjutande kvantiteten ej skulle bestridas medelst uttagande av ytterligare mjölkavgifter utan medel härför anskaffas genom införande av en accis å inom landet tillverkat margarin. I andra hand åsyftades, att därest icke hela smöröverskottet kunde exporteras, genom en accis begränsa konsumtionen inom landet av margarin och därmed åstadkomma ökad efterfrågan å smör å den inhemska marknaden. I den mån inflytande accismedel icke åtginge för stödande av smörexporten, ifrågasattes att använda dessa medel för något ändamål som befrämjade de breda konsumentlagrens intressen. En margarinaccis skulle således icke grundas på statsfinansiella skäl och densammas ikraftträdande skulle bliva beroende av utvecklingen på smörmarknaden. En förordning i ämnet borde således innehålla, att accisen skulle utgå, där Kungl. Maj:t så förordnade, och även accisens belopp skulle bestämmas av Kungl. Maj:t, varvid dock ett maximum borde fastställas.

Då avsikten alltså vore, att accisen endast under vissa förutsättningar skulle uttagas och att de från beskattningen härflytande inkomsterna skulle avses för särskilda ändamål, uppkomme i detta samband vissa problem av budgetteknisk natur, åt vilka borde ägnas särskilt övervägande. Det syntes lämpligen kunna uppdragas åt riksräkenskapsverket att inkomma med utlåtande och förslag i berörda hänseende.

I promemorian behandlades jämväl frågan om den ifrågasatta *beskattningens konsekvenser i tullhänseende*. Härutinnan yttrades:

En beskattning av den inhemska margarintillverkningen förutsatte som komplement en motsvarande belastning av den importerade varan. Av tidigare åberopade siffror framginge, att införseln av margarin till Sverige vore relativt mycket obetydlig och att den praktiskt taget här-

rörde från ett enda land. Tullen för margarin (tulltaxenummer 114, statistiskt nummer 274) utgör för närvarande 15 kronor per 100 kilogram.

Det syntes icke vara uteslutet, att ett genom accis, respektive tull höjt pris på margarin skulle kunna medföra en ökad avsättning inom landet av vissa andra fettämnen, som kunde användas såsom ersättningsmedel för margarin. En mot accisen svarande tull jämväl på dylika fettämnen kunde därför i detta sammanhang eventuellt ifrågasättas. Emellertid erbjöde det stora svårigheter att fastställa, vilka fettämnen härvid borde ifrågakomma, liksom ock i vilken utsträckning sådana varor komme att beröras, som tillika utgjorde råämnen för margarintillverkningen eller annan industriell produktion och som av sådan anledning borde i tullhänseende behandlas på annat sätt än de fettämnen, vilka komme till användning allenast för direkt konsumtion. Detta sålunda mycket komplicerade problem — vars praktiska räckvidd dock icke syntes vara särskilt betydande — torde kräva en noggrann undersökning, vilken i nu förevarande sammanhang icke kunnat verkställas.

I de nu angivna mera principiella frågorna ha generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen icke gjort några uttalanden.

Kommerskollegium har överlämnat ett yttrande från Margarinfabrikernas försäljningsaktiebolag, vari anföres bland annat:

De framställda förslagen om, att margarinkonsumtionen borde begränsas för att därigenom bereda ökad efterfrågan å smör, komme i en bjärt belysning av den omständigheten, att smörkonsumtionen sedan 1929 varit i oavbruten stegring, medan margarinkonsumtionen gått tillbaka. Den totala smörkonsumtionen inom landet torde f. n. närma sig 60,000 ton per år, medan den sammanlagda konsumtionen av smör och margarin år 1913 varit 61,500 ton. Smörkonsumtionen hade aldrig varit så stor som just nu.

Anledningen till priset på smör under de senare åren låge helt enkelt i överproduktion. Ökningen hade åstadkommit genom en onormalt stor användning av kraftfoder. Det hade talats om att margarinindustrien på grund av de importerade råvarorna försämrade vår handelsbalans, men för att tillverka den kvantitet margarin, som nu konsumerades inom landet, behövde man blott importera råvaror för ett belopp, som vore mindre än hälften av den summa som 1931 betalades för utländskt kraftfoder enbart i syfte att öka mjölk- och smörproduktionen. I allt näringsliv gällde annars den regeln att man måste anpassa produktionen efter avsättningsmöjligheterna, men så hade ej skett beträffande smörtillverkningen.

Om margarinet accisbelades, hotade konkurrens från annat håll, och denna konkurrens riktades för övrigt även mot smöret. Det vore nämligen en känd sak, att man såväl till stekning som bakning kunde använda ej blott animala fettämnen utan även vegetabiliska oljor i flytande och härdad form. Sådana oljor kunde f. n. importeras tullfritt. Om syftet med margarinaccisen skulle uppnås, framstode det som en nödvändighet, att artiklar som kunde ersätta smör och margarin också beskattades.

Några av dessa artiklar användes emellertid i stor utsträckning såsom råvaror vid margarintillverkningen. Om en beskattning av dessa varor icke skulle föranleda dubbelbeskattning av margarintillverkningen, måste det därför ordnas så, att de oljor som importerades av margarinfabriker för tillverkning av accisbelagd vara, förbleve tullfria. Därjämte uppstode

frågan om ej de råvaror, som användes av såpfabrikerna och möjligen också av andra industrier, borde fritagas från avgift.

Om margarinet trots allt skulle beläggas med en accis, låge det i öppen dag, att denna måste maximeras uppåt, om man i det hela önskade ha kvar margarinindustrin. Om en begränsning av smörtillverkningen ej kunde genomföras, riskerade man, att det mellan smörproducenterna uppstode en så svår konkurrens, att priserna åter sjönke; nya krav på beskattning av margarinet skulle då säkerligen resas. Det vore av stor vikt, att det även för margarinindustrin skapades något så när lugna förhållanden och ordnades så, att den ej ständigt bleve utsatt för nya attacker från en annan näring, som hade svårt för att reda sig utan hjälp.

Vidare har kommerskollegium överlämnat ett yttrande från Kooperativa förbundet. Häri anföres bland annat:

Förbundet omfattade genom sina föreningar mer än en halv miljon hushåll, och om varje hushåll beräknades utgöra fyra personer, representerade den till förbundets föreningar anslutna kretsen av hushåll omkring en tredjedel av landets befolkning. De konsumenter, som sammanslöte sig i kooperativa föreningar, hörde till den ojämförligt största delen till samhällets breda lager och levde som regel i sådana ekonomiska villkor, att de tvingades till sträng hushållning. På grund härav hade under alla tider efterfrågan på margarin varit stor inom den kooperativa medlemskretsen, och för närvarande utgjorde den inom de kooperativa föreningarna samlade efterfrågan på margarin omkring 30 procent av den totala margarinkonsumtionen i landet.

Ökningen av margarinförsäljningen under de sista årtiondena hade icke inneburit ett undanskjutande av smöret; fastmer utgjorde ökningen ett bevis på den högre levnadsstandard, som det svenska folket uppnått. Konsumtionen per individ av smör, inklusive landssmör, hade uppgått år 1913 till 5.7 kilogram, 1928 till 7.2 kilogram, 1931 till 8.9 kilogram och 1932 till omkring 9.3 kilogram, medan konsumtionen per individ av margarin uppgått år 1913 till 4.4 kilogram, 1928 till 8.8 kilogram, 1931 till 8.5 kilogram och 1932 till omkring 8.3 kilogram.

Syftet med den föreslagna margarinaccisen vore att säkerställa en paritrisnotering å smör av 2 kronor 30 öre per kilogram. Då dagens notering vore 1 krona 85 öre, skulle sålunda den eftersträfvade prisförhöjningen belöpa sig till 45 öre.

Av det för förbundet tillgängliga utkastet till författning framginge icke, vilken margarinaccis man räknat med, men att döma av i pressen synliga uppgifter skulle denna accis kunna av Kungl. Maj:t fastställas att utgå med ända upp till 50 öre per kilogram.

Skulle hela den beräknade prishöjningen komma att framdrivas, innebure detta att vårt folk vid bibehållen fettförsörjning komme att få utge över 40 miljoner kronor mera för smör och margarin än vad nu vore fallet. Det vore visserligen knappast tänkbart, att hushållen i vårt land i nuvarande skede, då köpkraften på grund av minskade inkomster starkt försvagats, skulle kunna orubbat fasthålla vid denna fettkonsumtion, men om det föreliggande förslaget genomfördes bleve det säkerligen oundvikligt, att en högst betydande inknappning måste vidtagas, och denna inknappning komme förvisso att drabba icke endast margarinet utan jämväl smöret.

För den av Kooperativa förbundet bedrivna margarinindustrin innebure det föreslagna systemet ett allvarligt osäkerhetsmoment. Visserli-

gen besutte margarinfabrikens produktionsapparat en viss elasticitet, varigenom den torde kunna möta en måttlig tillbakagång i tillverkningen, utan att ekonomiska vådor behövde inställa sig. Dreves margarintillverkningen mera starkt tillbaka, inträdde ofrånkomligen dock den situationen, att fabriken bleve förlustbringande.

Förbundet ansåge sig emellertid varken kunna eller böra fördölja, att när det gällde förbundets oljefabrik tedde sig läget omedelbart hotande även vid en relativt ringa nedpressning av margarintillverkningen. Förbundet hade under eftersommaren 1932 förvärvat Karlshamns oljefabrik i syfte att där framställa för margarintillverkningen behövliga oljor. Fabriken, vilken under många år praktiskt taget legat nere, hade sedan den förvärvats av förbundet återupptagit driften, så att för närvarande cirka 150 arbetare hade stadigvarande sysselsättning där, varjämte rätt betydande grupper av transportarbetare tidvis bereddes arbete. Vid fabriken framställdes förutom margarintråvaror jämväl kraftfoder. Pressades margarinförbrukningen tillbaka, och om genom den föreslagna skatten på kraftfoder avsättningen av sådant foder reducerades, kunde lätt nog den punkt uppnås, då driften bleve förlustbringande. Då fabriken icke utan mycket kapitalkrävande omändringsarbeten kunde apteras för annat ändamål, syntes förbundet i den situation, som här förutsatts, komma att tvingas inställa driften. Skulle förbundet genom statsmakternas direkta åtgöranden förhindras att fullfölja tillverkningen vid Karlshamnsfabriken, syntes det vara ofrånkomligt, att staten av influtna accismedel också hölle förbundet ekonomiskt skadeslöst för de förluster, förbundet åsamkades.

För egen del har kommerskollegium, efter erinran om ämbetsverkets yttrande i frågan till bevillningsutskottet vid årets riksdag, anfört bland annat:

Vad beträffade användningen av ifrågavarande skatteinkomster för åstadkommande i ökad omfattning av export till underpris hänvisade kollegium till de erinringar och betänkligheter, som kollegium tidigare vid flera tillfällen anfört mot dylika åtgärder.

Vad åter anginge utsikterna för ett överflyttande av den inhemska fettkonsumtionen från margarin till smör enbart genom fördyrande beskattningssvågen av margarinet, erinrades om den risk, som föreläge för missräkning härutinnan på så sätt, att i stället konsumtionen av vissa importerade fettämnen av animaliskt och vegetabiliskt ursprung komme att ökas. Såsom exempel på sådana slag av fettämnen, vilka i större eller mindre utsträckning kunde ersätta smör och margarin till matlagningsändamål, kunde särskilt nämnas ister och flott, kokosolja, olivolja, jordnötolja och sojaolja samt härdat fett av olika slag. För att i möjligaste mån säkerställa ett ernående av den avsedda effekten av accisen syntes därför erfordras, att hithörande oljor och fettarter även belades med nya eller förhöjda tullsatser, lämpligt avpassade i förhållande till den accis, som komme att fastställas för margarinet.

Med avseende å den ifrågasatta användningen av överskjutande accismedel sänkades varje antydan om de konkreta syften, som därmed skulle tillgodoses, varför kollegium ej vore i tillfälle att därom göra något uttalande. Kollegium ansåge sig därför endast böra framhålla det såväl ur budgetteknisk som andra synpunkter mindre lämpliga i att vissa skatteinkomster utbrötes ur den allmänna budgeten för särskild användning till

vissa — för det närvarande ej närmare angivna — statsutgifter. Då därtill komme, att bestämmanderätten såväl i fråga om uttagande av accis som inom vissa gränser angående accisbeloppets storlek skulle överlämnas till Kungl. Maj:t, och då det härvid kunde komma att röra sig om mycket betydande belopp, syntes det i varje fall, därest den föreslagna accisbeskattningen skulle vinna tillämpning, lämpligast och mest överensstämmande med konstitutionell praxis, att de belopp, som ej behövde disponeras för kostnader i samband med accisens uttagande eller reglering av smörpriset, inflöte till statskassan bland övriga skattemedel.

Kollegium tilläte sig emellertid erinra om en annan utväg för vinnande av samma huvudsyfte, som avsåges genom den föreslagna accisbeskattningen å margarin, nämligen åstadkommande av en prislehöjning å margarinet för stärkande av smörets konkurrensförmåga med undvikande av åtskilliga bland de olägenheter, som förut påpekats. I ett gemensamt, den 14 april 1932 avgivet utlåtande från kommerskollegium, generaltullstyrelsen och lantbruksstyrelsen till riksdagens bevillningsutskott¹ hade framlagts ett förslag till temporär tullförhöjning å margarin samt å vissa vid tillverkningen av margarin använda vegetabiliska oljor och fett, ävensom i samband därmed erforderlig mindre tullförhöjning å tvål och såpa. Det ville synas kollegium, som om nämnda förslag skulle kunna i huvudsak läggas till grund för en statlig stödaktion till förmån för den inhemska smörkonsumtionen, varigenom tillika risken för konkurrens med importerat växtfett minskades. Härvid skulle vidare vinnas de fördelar i fråga om stödande av den inhemska tillverkningen av vissa råmaterial, som utgjorde ett av huvudskälen för ämbetsverkens ovanberörda förslag.

Erinras finge emellertid, att förslaget till tullförhöjningar måste i så måtto revideras, att den föreslagna tullen å bomullsfrö- och cottonolja, vilka varuslags tullfrihet bundits enligt förslaget till handelstraktat med Storbritannien, borde utgå. Emellertid syntes detta ej spela någon större roll, då användningen av dessa oljor inom margarinindustrien syntes vara mycket underordnad, och någon användning för hushållsändamål knappast torde förekomma.

Skulle den prisförhöjning å margarin, som på denna väg kunde ernås, anses otillräcklig för ernående av det avsedda syftet, skulle densamma eventuellt — såsom även ifrågasatts av vissa reservanter inom 1932 års bevillningsutskott — kunna kompletteras genom en accis å margarinet enligt det nu föreliggande förslaget. Då accisens belopp härvid kunde sättas lägre, borde olägenheterna av densamma genomförande åtminstone i vissa hänseenden kunna reduceras.

Därest den av kollegium såsom alternativ förordade utvägen att genom tullförhöjningar nå det med förslaget avsedda syftet ej skulle komma i beaktande, syntes i varje fall, såsom redan framhållits, en utredning böra göras rörande den tullförhöjning å vissa för matlagning direkt användbara fetter och oljor, som kunde befinnas nödig för att undvika, att de avsedda verkningarna genom införande av en margarinaccis i större utsträckning eliminerades genom en ökad import av ifrågavarande ersättningsmedel för smör och margarin.

Lantbruksstyrelsen har erinrat, att styrelsen i yttrande innevarande år till riksdagens bevillningsutskott — efter hörande av hushållningssällskapen och Sveriges allmänna lantbruksällskap — i anledning av

¹ Se bevillningsutskottets betänkande nr 44 år 1932 sid. 10 o. f.

motioner om accis och tull å margarin förklarar sig anse sådana åtgärder vara ägnade att stödja smörproduktionen. I anslutning härtill har lantbruksstyrelsen tillstyrkt föreliggande förslag och förordat, att inflytande accismedel i första hand användas till prisreglering å mjölkprodukter. Styrelsen har vidare anfört:

Ehuru det enligt styrelsens åsikt vore anledning befara, att det med margarinaccisen avsedda syftet icke kunde tillfullo uppnås, med mindre även en del ersättningsmedel för margarin underkastades en motsvarande skattebelastning, ansåge styrelsen icke, att denna omständighet borde föranleda ett uppskov med genomförandet av det föreliggande förslaget i avvaktan på ytterligare utredning i berörda avseende. Erfarenheten syntes få visa, i vad mån dessa farhågor vore befogade och huruvida ytterligare åtgärder till skydd för landets smörproduktion vore behöfliga.

Den tillämnade margarinaccisens storlek syntes böra bestämmas så, att en smidig anpassning efter smörmarknadens utveckling möjliggjordes. I nämnda yttrande till bevillningsutskottet hade styrelsen uttalat sig för en accis å 20 öre per kilogram. Såsom undre gräns i förordningen ville styrelsen nu föreslå 15 öre per kilogram, enär en lägre avgift icke torde kunna förväntas få någon inverkan på konsumtionen. Vid bestämmandet av den övre gränsen syntes böra beaktas, att en alltför hög avgift med därav följande höga margarinpris sannolikt skulle komma att inrikta konsumtionen på andra ersättningsmedel. Med hänsyn härtill syntes denna gräns knappast böra sättas högre än till 30 öre per kilogram.

Riksräkenskapsverket har över förevarande förslag samt ett ävenledes inom finansdepartementet upprättat förslag till skatt å oljekakor m. m., till vilket jag senare i dag skall återkomma, avgivit ett gemensamt utlåtande, vilket jag redan nu torde få i dess helhet återgiva:

De framlagda skatteförslagen avse dels införande av en accis å inom landet tillverkat margarin, dels åsättandet av en skatt å importerade eller inom landet tillverkade oljekakor och därmed jämförliga fodermedel. Från beskattningen härflytande inkomster skola — sedan de med beskattningen förbundna kontrollkostnaderna ersatts — tillsammans med inflytande mjölkavgifter användas till bestridande av kostnaderna för mjölkregleringens genomförande. I den mån inkomsterna av margarinaccisen icke härför åtgå, ifrågasättes att använda dessa medel för något ändamål, som befrämjar de breda konsumentlagrens intressen. Något bidrag till finansieringen av den allmänna skattebudgeten avses nu ifrågavarande skattetitlar icke skola lämna.

Vad angår de föreslagna skatternas ställning i förhållande till statsbudgeten, synes tvekan icke kunna råda därom, att såväl accisen å margarin som skatten å oljekakor m. m. bör redovisas över riksstaten. Båda skatteformerna avse skatter till staten, och skatterna uppbäras och förvaltas av statlig myndighet. I konstitutionellt hänseende måste ock båda skatterna anses vara av bevillnings natur.

Då enligt förslaget de från nu ifrågavarande skattetitlar härflytande inkomsterna skola i sin helhet reserveras för särskilda utgiftsändamål, måste förfarandet med specialbudget här tillämpas, huru beklagligt ett vidgat användande av detta förfarande i och för sig än är. Med hänsyn till att de båda ifrågavarande skattetitlarnas inkomster avses att tagas i anspråk för väsentligen enahanda ändamål, synes lämpligast, att båda

inkomstittlarna inordnas i en gemensam specialbudget. I enlighet härmed torde å riksstatens utgiftssida böra anvisas ett förslagsanslag till belopp motsvarande summan av de båda skattetitlarnas å riksstatens inkomstsida beräknade avkastning. De till den sålunda anordnade specialbudgeten hänfödda skattetitlarnas behållna inkomster skola — i likhet med vad som tillämpas vid riksstatens nuvarande specialbudgeter — över det tillhörande utgiftsanslaget tillgodoföras en diversemedelsfond. De för respektive ändamål utgående utgifterna däremot skola bestridas direkt från nämnda fond och sålunda icke redovisas över budgeten. Fonden torde lämpligen böra förvaltas av statskontoret.

Riksräkenskapsverket vill i detta sammanhang såsom sin mening framhålla, att jämväl de till mjölkregleringen hörande mjölkavgifterna rätteligen borde redovisas över budgeten och följaktligen inordnas i förevarande specialbudget.

De nya skattetitlarna förde lämpligen böra erhålla beteckningarna »Accis å margarin» och »Skatt å kraftfoder» samt i riksstatens specifikation av statens inkomster redovisas under rubriken »Tullar och acciser» närmast efter »Accis å silke». Det till specialbudgeten hänförliga anslaget, förslagsvis med beteckningen »Avsättning till statens mjölkregleringsfond», bör anvisas å riksstatens nionde huvudtitel.

I fråga om den *metod för beskattning av inom landet tillverkat margarin*, som lämpligen borde väljas, anfördes i promemorian bland annat:

Vid valet mellan olika skattemetoder borde en beskattning efter varans värde, även om den måste anses innebära en mjukare anpassning efter konsumentens skattekraft, icke i första hand ifrågakomma, enär erfarenheten visat, att ett sådant skattesystem medförde synnerligen betydande svårigheter i kontrollhänseende och avsevärda olägenheter för producenterna, där icke fabrikationen bedreves av ett enda eller ett ringa fåtal storföretag. Väsentligt gynnsammare gestaltade sig en kvantitetsbeskattning. Exempel på en sådan, uppbyggd efter en relativt enkel metod, erbjödes i vårt land av den särskilda skatten på automobilgummiringar (förordning den 2 juni 1922, nr 261) samt accisen på silke (förordning den 31 januari 1932, nr 17), av vilka den förra avsåge såväl importerad som inom riket tillverkad vara, medan den senare avsåge endast tillverkningen inom riket. Den senare författningen hade i allt väsentligt upptagit den förras system för skattens beräkning beträffande tillverkningen inom riket. Såväl gummiringsskatten som silkeaccisen utgjordes av tillverkaren och beräknades på grundval av en av denne kvartalsvis till kontrollmyndigheten avgiven deklaration rörande mängden av den skattepliktiga vara, som under kvartalet till annan levererats. Accisen erlades samtidigt med deklarationen. Kontrollmyndighet vore för gummiringsskatten länsstyrelsen, för silkeaccisen generaltullstyrelsen, vilka för den lokala kontrollens utövande utsåge en om möjligt inom tillverkningsorten bosatt kontrollant.

Med hänsyn till att antalet margarintillverkare i vårt land vore relativt ringa och att dessa producenter samtliga vore bokföringsskyldiga och ägde förutsättning för tillämpande av den i de nämnda båda författningarna använda deklarationsmetoden, syntes detta tekniskt relativt enkla system, som erbjöde goda kontrollmöjligheter utan att överhövan betunga den beskattade, böra komma till användning även vid den nu ifrågasatta margarinbeskattningens anordnande. Därvid syntes i huvudsak de be-

stämmelser, som återfunnes i de båda nämnda skatteförordningarna, kunna tjäna som mönster.

Kontrollstyrelsen har framhållit, att det i promemorian föreslagna beskattningssystemet, enligt vilket accisen skulle utgöras enligt en av tillverkaren på tro och heder kvartalsvis avgiven deklaration rörande den mängd margarin, som under kvartalet levererats till köpare, alltid i viss mån måste grunda sig på förtroende för vederbörande tillverkare och därför med fördel kunde användas allenast i fråga om företag av viss storleksordning med tillförlitlig bokföring. I detta avseende syntes margarinindustrien med den koncentration och rationella skötsel, som i stort sett vore utmärkande för densamma, erbjuda de erforderliga förutsättningarna. Kontrollstyrelsen ansåge sålunda, att ett deklaraionsförfarande med åtföljande bokföringskontroll borde kunna utgöra en ur fiskalisk synpunkt tillräckligt betryggande anordning för den föreslagna margarinaccisens utgörande.

I de övriga utlåtandena har denna fråga icke berörts.

I fråga om *valet av tillsynsorgan för kontroll å accisens utgörande* anfördes i promemorian bland annat:

I detta avseende mötte vissa svårigheter. Anledningen till att länsstyrelserna insatts som kontrollmyndighet i fråga om skatten å inom riket tillverkade automobilgummiringar torde ha varit, att åt länsstyrelserna anförtrotts kontrollen även av automobilskatten samt tillsynen över ett flertal andra med automobilismen sammanhängande angelägenheter. Att generaltullstyrelsen hade insatts som uppsiktsorgan för silkeaccisen hade vid förordningens tillkomst motiverats därmed, att den enda fabrik, som vid tiden för förordningens ikraftträdande komme att hemfalla därunder, vore förlagd till Borås, där tullkammare funnes, vilken för andra tjänsteangelägenheter redan stode i livlig kontakt med såväl denna fabrik som med andra, vilka i sin tillverkning använde konstsilke såsom halvfabrikat.

Margarinfabrikernas tillverkning vore redan nu underkastad en relativt ingående kontroll, utövad av tillsyningsmän, som utsåges av länsstyrelserna. Denna kontroll avsåge uppsikten över efterlevnaden av den mångfald föreskrifter rörande margarinets sammansättning, beteckning, försäljning m. m., som innehållas i förenämnda förordning den 30 juni 1932 (nr 355) angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsion och konstister, m. m. Tillsyningsman utsåges därför sannolikt främst med hänsyn tagen till vederbörandes kompetens att bedöma hygieniska förhållanden, varornas sammansättning o. dyl. De för närvarande förordnade kontrollanterna, för vilka lantbruksstyrelsen enligt den åberopade författningen utfärdat särskild instruktion, vore till antalet 25 och av dessa vore 11 läkare — oftast tjänsteläkare — och 8 veterinärer. Dessa tillsyningsmän besutte på grund av det arbete, de enligt margarinförordningen måste utföra inom fabriken, en ingående kännedom om tillverkningens och försäljningens detaljer, och, i den mån de kunde förutsättas äga förtrogenhet med grunderna för handelsböckers förande, borde de vara väl skickade att omhändertaga även den kontroll, som krävdes för de föreslagna accisdeklarationernas granskning. I första hand borde därför eftersträvas att anförtra jämväl denna uppgift

åt dessa kontrollanter, så mycket hellre som det för tillverkarna skulle medföra vissa olägenheter att för den föreslagna beskattningen nödgas underkasta sig kontroll från nya tillsyningsmän.

En viss handlingsfrihet borde emellertid i detta avseende förbehållas kontrollmyndigheten. Uppdraget att utöva överinseendet av accisförordningens tillämpning syntes, för att åvägabringa nödig enhetlighet, böra anförtros åt ett centralt organ, och erbjöde sig härvid kontrollstyrelsen såsom en för denna uppgift lämplig institution, genom sin nuvarande verksamhet väl förtrogen med olika indirekta skatters uppbärande och kontroll. Det kunde förväntas, att kontrollstyrelsen skulle låta sig angeläget vara att i samråd med vederbörande länsstyrelser utse de för övervakande av accisförordningens efterlevnad lämpliga kontrollanterna och meddela sådana instruktioner för dessa, att, där de icke samtidigt vore kontrollanter rörande margarinförordningen, de i varje fall anmanades att i erforderlig utsträckning utföra sitt arbete i samförstånd med dessa.

Rörande de bestämmelser om kontrollen, som i enlighet härmed föreslogos, torde få hänvisas till 10 § i det genom promemorian framlagda utkast till förordning om accis å margarin, till vilket jag strax skall återkomma.¹ Som förebild för bestämmelserna i nämnda paragraf har tjänat 8 § i silkeförordningen.

Kontrollstyrelsen har förklarat sig icke ha något att erinra mot, att styrelsen skulle handhava överinseendet över kontrollen, men anför dessutom i förevarande fråga:

Enligt kontrollstyrelsens mening måste emellertid den största vikt läggas å bokföringsgranskningens utförande icke allenast på grund av statens skatteintresse utan även med hänsyn till tillverkarnas berättigade anspråk på en effektiv skattekontroll, ägnad att trygga mot sådan illojal inbördes konkurrens, som möjligheten till skattesvek kunde medföra. Bokföringsgranskningen borde sålunda omfatta icke allenast kontroll å kvartalsdeklarationerna gentemot försäljningsbokföringen utan borde vid densamma uppmärksamhet ägnas åt även andra uppgifter i affärs- eller fabriksbokföringen, som kunde utgöra hållpunkter i kontrollhänseende, exempelvis råvaruanvändningens storlek i jämförelse med myckenheten försåld vara. Styrelsen hölle före, att den lämpligaste organisatoriska anordningen för en sakkunnig och auktoritativ bokföringskontroll ernåddes genom att granskningen i regel skedde direkt genom den centrala kontrollmyndighetens försorg utan anlitande av vid varje särskild fabrik anställd kontrollfunktionär. Det skulle sålunda ankomma på kontrollstyrelsen att med vissa mellantider genom anlitande av en eller flera av styrelsen förordnade kontrollanter föranstalta om stickprovsvis anordnade bokföringsundersökningar. Dylik kontrollant skulle bliva i tillfälle att genom sin kontrollverksamhet vid flera, eventuellt alla fabriker på ett helt annat sätt än en lokal kontrollant skaffa sig insikter och tillgodogöra sig vunna erfarenheter å området i sin helhet, vilka kunde vara av värde för kontrollen. Företrädesvis borde för dylik granskning anlitas auktoriserad revisor eller annan person med motsvarande kvalifikationer. Styrelsen räknade emellertid med, att efter det någon tids erfarenhet å området vunnits även kunna övergå till att för ändamålet anlita tjänstemän inom ämetsverket. Dessa skulle i så fall i regel kunna kombinera dylikt uppdrag

¹ Se bilaga sid. 26 o. f.

med annan tjänsteförrättning i orten. Även om enligt styrelsens förslag avsikten icke vore, att lokal kontrollant skulle finnas förordnad för varje särskild fabrik, borde likväl bestämmelserna i accisförordningen erhålla sådan avfattning, att möjlighet hölles öppen för kontrollstyrelsen att i särskilda fall, då omständigheterna ur kontrollsynpunkt sådant påkallade, kunna förordna å platsen boende kontrollant för viss fabrik.

Vad beträffade kostnaderna för kontrollens anordnande i enlighet med vad kontrollstyrelsen föreslagit, mötte svårigheter att redan nu bedöma dessas storlek. Styrelsen föreställde sig emellertid, att de sammanlagda kostnaderna för acciskontrollen, vilka skulle bestridas av inflytande accis-medel, icke komme att överstiga 15,000 kronor för år. Visade det sig lämpligt att på sätt styrelsen antytt i någon större omfattning anförtro granskningsarbetet åt tjänstemän inom kontrollstyrelsen, borde kostnaderna härigenom kunna icke oväsentligt minskas.

I anslutning till detta yttrande har kontrollstyrelsen föreslagit att i stället för de i utkastets 10 § upptagna bestämmelserna följande stadganden meddelas:

»1. Överinseendet å kontrollen, att accisen behörigen utgöres, handhaves av kontrollstyrelsen, som jämväl äger förordna en eller flera kontrollanter att biträda vid sagda kontroll. Närmare bestämmelser angående kontrollanternas befogenheter och åligganden meddelas av kontrollstyrelsen.

Tillverkares handelsböcker ävensom erforderliga upplysningar skola i och för granskningen tillhandahållas kontrollant.

Kostnaderna för kontrollens utövande bestridas av medel, som enligt denna förordning inflyta till statsverket.

2. Tillverkare skall ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över accisens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar, som vederbörande kontrollant i enlighet med kontrollstyrelsens särskilda föreskrifter kan lämna.»

Beträffande det sista momentet, som icke har någon motsvarighet i utkastet, erinrar kontrollstyrelsen, att detsamma avfattats i nära överensstämmelse med 6 § 1 mom. i förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maldrycker.

Generaltullstyrelsen har i sitt utlåtande förklarat sig biträda förslaget, att överinseendet å kontrollen skulle ankomma på kontrollstyrelsen.

Kommerskollegium har hemställt, att vid utformandet av förslaget till förordning hänsyn tas till vissa av Margarinfabrikerens försäljningsaktiebolag och Kooperativa förbundet framställda detaljerinringar. I bolagets yttrande anföres, att det syntes ligga närmast till hands, att kontrollen utövades av länsstyrelserna, eftersom alla margarinfabriker ändock enligt 1932 års margarinförordning skulle anmäla sin verksamhet till länsstyrelserna. Bolaget förklarar sig emellertid heller icke ha något att erinra mot att kontrollen lägges under kontrollstyrelsen; huvudsaken vore att kontrollanterna bleve kompetenta personer och förstode sig på bokföring. Kooperativa förbun-

det ifrågasätter, huruvida icke den bokföring, som låge till grund för tillverkningskontrollen enligt 1932 års margarinförordning, skulle kunna vara tillfyllest även för kontrollen å accisen.

Såsom förut antytts fanns vid den till ämbetsverken remitterade promemorian fogat ett *utkast till förordning om accis å margarin*. Detta utkast torde få fogas såsom *bilaga* till statsrådsprotokollet. Som förebild för de särskilda bestämmelserna i utkastet har i stor utsträckning tjänat bestämmelserna i silkeförordningen, vilken såsom förut nämnts också avser en å deklarationsförfarande byggd beskattning endast å den inom riket tillverkade varan. Beträffande utkastets närmare innehåll och de yttranden, vartill de särskilda bestämmelserna givit anledning, torde jag kunna inskränka mig att nämna följande.

Utkastets 1 och 2 §§ innehålla de förut nämnda stadgandena att accisen skall utgå, där Kungl. Maj:t så förordnar, och till belopp — inom vissa gränser — som Kungl. Maj:t bestämmer. Därjämte upptages i 1 § en definition å margarin, vilken är likalydande med den som lämnats i 1932 års margarinförordning.

Bestämmelsen i 3 § om anmälningsskyldighet för tillverkare är hämtad från 3 § i silkeförordningen. Kontrollstyrelsen har föreslagit den kompletteringen av förevarande bestämmelse, att anmälningsskyldigheten för det i paragrafen sist nämnda fallet förklaras skola fullgöras inom femton dagar innan tillverkningen tager sin början.

I 4 § angives deklarationsplikten omfattning; i detta avseende innebär förslaget i jämförelse med motsvarande bestämmelser i 4 § silkeförordningen vissa mindre avvikelser, som ansetts betingade av de olika förhållandena. Härutinnan anfördes i promemorian:

Margarinförsäljningen vore i stor utsträckning anordnad på sådant sätt, att tillverkaren översände den färdiga varan till depåer eller nederlag i olika orter i riket, vilka handhade försäljningen till kunderna. Från dessa nederlag mottog fabrikanten regelbundna rapporter rörande de kvantiteter margarin, som — vare sig på grund av tidigare leveransavtal eller enligt eljest träffade köpeavtal — blivit levererade. Ej sällan förekomme det, att varan hos återförsäljaren lagrats så lång tid eller under sådana förhållanden, att den blivit oduglig eller otjänlig till försäljning. Det vore då även i fabrikantens intresse, att den finge återlevereras, och försäljaren krediterades i dylikt fall för den retursända kvantiteten. Det hade uppgivits, att omfattningen av returerna av denna art kunde uppgå till 1 procent av försäljningen.

Under sådana förhållanden syntes deklarationsplikten böra avse den mängd margarin, som av tillverkaren eller för hans räkning till köpare levererats, varvid avdrag medgaves för oduglig befunnen, returnerad vara. Med hänsyn till det sätt, på vilket rapporteringen mellan försäljningsorganen och tillverkaren vore ordnad, syntes deklarationen, för att ej vålla fabrikanten alltför mycket arbete, icke såsom silkeförordningen böra avse de för varje dag försålda kvantiteterna utan kunna inskränkas att gälla vad som per kalendervecka till köpare levererats.

Hänsyn syntes beträffande margarinet icke behöva tagas till det i silke-

förordningen berörda fallet, att varan tagits i bruk för vidare bearbetning.

I fråga om 4 § andra stycket påkallades i jämförelse med silkeförordningen en viss jämkning därav, att icke generaltullstyrelsen, i vars bokföring utförelsen redovisades, utan kontrollstyrelsen, vore kontrollmyndighet.

I det av kommerskollegium återopade yttrandet från Margarinfabrikernas försäljningsaktiebolag anföres, att ett specificerande av försäljningen vecka för vecka ej syntes ha någon som helst nytta med sig men skulle åsamka såväl fabrikena som kontrollanterna ett extra arbete; kontrollen bleve fullt lika effektiv, om fabrikena i sina deklarationer endast i klumpsummor för varje kvartal upptoge försäljning, retur och nettokvantitet. — Kommerskollegium ifrågasätter vidare, huruvida ej deklarationsskyldigheten, på sätt Kooperativa förbundet i sitt till kollegium avgivna yttrande föreslagit, borde kunna begränsas till de kvantiteter margarin, som »avsänts från produktionslokalen, minskat med till produktionslokalen inkommen, returnerad vara». — Kooperativa förbundet har vidare ifrågasatt, huruvida icke lämpligen från accisplikten borde undantagas till statliga och kommunala verk levererat margarin.

Stadgandet i 7 § första stycket angående betalningssättet — insättning å statsverkets giroräkning i riksbanken för statsverkets räkning och reversals insändande till kontrollstyrelsen — överensstämmer med vad som stadgats rörande andra tillverkningsavgifter, vilkas erläggande kontrollstyrelsen har att övervaka, nämligen brännvinstillverkningsavgift (förordning den 11 juni 1926, 29 §), maltdryckstillverkningsavgift (förordning den 1 juni 1923, 26 §) samt skatt å inom riket tillverkad bensin (förordning den 3 maj 1929, 3 § 3 mom.). I andra stycket upptages, i överensstämmelse med vad som gäller beträffande gummiringsskatten och silkeaccisen, ett stadgande varigenom möjlighet skulle beredas tillverkare att fullgöra likvid av accis även genom insändande av beloppet i check eller postremissväxel. Härutinnan har kontrollstyrelsen hemställt, att då detta sätt för betalning icke beträffande de övriga tillverkningsavgifterna visat sig erforderligt, stadgandet måtte utgå; det erinras härvid att inbetalning enligt paragrafens första stycke jämväl kunde verkställas medelst anlitande av postgiro.¹

Bestämmelsen i 9 § har motsvarighet i 10 § i silkeförordningen ävensom 9 § i förordningen den 2 juni 1931 (nr 138) om tillfällig skatt å bensin, 11 § i förordningen den 31 januari 1932 (nr 19) om skatt å kaffe, som finnes i riket den 1 februari 1932, samt punkt 4) i övergångsbestämmelserna till förordningen den 29 april 1932 (nr 88) om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 261) om särskild skatt å automobilgummi-

¹ Se kungörelsen den 14 maj 1926 (nr 113) angående insättning av medel å statsverkets giroräkning i riksbanken genom förmedling av postgirorörelsen.

ringar. I promemorian yttrades, att behovet av ett stadgande av denna innebörd även i föreliggande författning framginge därav, att det i betydande utsträckning lär förekomma, att avtal träffas, särskilt med statliga och kommunala inrättningar, om leverans av margarin under längre tid, oftast sex månader, och att priset för sådana leveranser fastställs till det vid anbudets avgivande gällande.

För utkastets 10 § rörande kontrollen å accisens utgörande och de över detta stadgande avgivna yttrandena har redan redogjorts. I samband härmed står stadgandet i 12 § angående den ersättning till av kontrollstyrelsen utsedd kontrollant, som skall utgå av influtna accismedel. Motsvarande ersättning enligt silkeförordningen bestämmas av Kungl. Maj:t, under det att de arvoden, som på tillverkarnas bekostnad utgå till tillsyningsmän enligt 1932 års förordning, bestämmas av länsstyrelserna. I utkastet föreslås, att arvoden till kontrollanterna för margarinaccisens utgörande bestämmas av Kungl. Maj:t, vilket närmast motiveras därmed, att komplicerade fall kunde inträffa, där samma person betroddes med uppdrag som tillsyningsman enligt 1932 års margarinförordning och som kontrollant enligt margarinaccisförordningen. Kontrollstyrelsen har erinrat, att styrelsen för det fall att kontrollant skulle anlitas vid kontrollen över bensinbeskattningen, ägde besluta om ersättning till denne, och att motsvarande befogenhet på sin tid varit lämnad styrelsen i fråga om sockerbeskattningen; då beskaffenheten av kontrollverksamheten även i fråga om margarinaccisen syntes betinga viss rörelsefrihet vid tillmätandet av ersättningen till kontrollant, finge styrelsen hemställa, att bemyndigande måtte lämnas styrelsen att bestämma sagda ersättning inom ramen av ett anvisat belopp. I sådant syfte har kontrollstyrelsen föreslagit den lydelse av 12 §, att kontrollant vid fullgörande av sitt uppdrag ägde åtnjuta arvode och ersättning, som bestämmas av kontrollstyrelsen. I detta sammanhang anmärker styrelsen, att därest tjänsteman inom styrelsen erhöle uppdrag att såsom kontrollant deltaga i tillsynen över margarinaccisen, särskild ersättning till denne givetvis icke borde utgå för dylika göromål.

De nu ej särskilt omnämnda paragraferna i utkastet, d. v. s. 5, 6, 8, 11 samt 13—18 §§, ha med mindre jämkningar hämtats från silkeförordningen.

I Kungl. Maj:ts proposition (nr 258) till detta års riksdag med förslag till förordning angående mjölkavgift m. m. har framlagts förslag, som syfta till att möjliggöra för mjölkproducenterna att erhålla en rimligare betalning för mjölken, än vad som under senare tid kunnat erhållas. Föremärkta syfte torde likväl endast kunna vinnas, om avsättning kan beredas för våra mejeriprodukter. Anledning föreligger emellertid att antaga, att vid stigande smörpris den inhemska konsumtionen därav minskas. Det överskott, som behöver vinna avsättning, blir följaktligen större än det varit under de senaste månaderna. Så länge exporten av smör till åt-

*Departements-
chefen.*

minstone några av våra exportmarknader är helt fri, lärer större svårigheter att avsätta överskottet dock icke uppstå. Men även i nu antytt fall kan, om exporten blir alltför stor, inträffa, att de uppostringar i form av mjölkavgifter, som mjölkproducenterna få ikläda sig för ändamålet, bliva så stora, att själva huvudsyftet, mjölkprisets uppehållande, förfelas. Ett stödande av smörpriset innebär å andra sidan, att tillverkningen av margarin erhåller fördelar, som icke utan vidare kunna anses påkallade. I skydd av det högre smörpriset kan för margarin erhållas priser, som icke stå i skäligt förhållande till produktionskostnaderna. Det synes mig därför icke obilligt, att för det fall att exporten av smör visar stark tendens till ökning, margarinindustrin genom en lämpligt avvägd beskattning får bidraga till kostnaderna för smörprisets stödande.

Då det gäller frågan, under vilka förhållanden och i vilken utsträckning margarinindustrin bör bidraga till nämnda kostnader, torde jag även böra beröra det förslag om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl, vilket jag senare i dag kommer att framlägga. Därest nämnda förslag genomföres, torde de i följd därav inflytande medlen — vilka på grundval av den nuvarande förbrukningen torde kunna uppskattas till omkring 3 miljoner kronor per år — böra tagas i anspråk till utjämning av prisskillnaden mellan konsumtionsmjölk och produktmjölk. Beträffande avvägningen mellan mjölkproducenter och margarinindustri av bidragen till smörprisets stödande, har jag efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet kommit till den uppfattningen, att mjölkproducenterna lämpligen böra genom mjölkavgifter ställa medel till förfogande för pristillägg å exportsmör, i den mån årliga exporten understiger 15,000 ton, medan medel för pristillägg för överskjutande exportkvantitet böra anskaffas genom en accis å margarin. En dylik accis skulle följaktligen behöva uttagas, om en tydlig tendens till en sådan ökning av smörexporten inträder, att skäl föreligger för antagandet, att exporten kommer för år räknat att överstiga 15,000 ton. Vid en årlig smörexport av t. ex. 20,000 ton skulle för nu nämnt ändamål erfordras en margarinaccis av ungefär 10 öre per kilogram.

Skulle emellertid å samtliga våra exportmarknader för smör ske reglering av smörtillförseln genom kontingenteringar eller dylikt, varigenom det bleve omöjligt för oss att exportera hela smöröverskottet, blir mjölkregleringens genomförande beroende av möjligheterna att vinna avsättning av detta överskott inom landet. I dylikt fall torde annan utväg icke finnas för mjölkprisets upprätthållande än en begränsning av konsumtionen av margarin. Detta syfte torde endast kunna vinnas därigenom, att smörpris och margarinpris bringas i sådan relation till varandra, att margarinkonsumtionen icke ökas på smörkonsumtionens bekostnad. Även i förevarande fall torde påläggandet av en accis å margarin vara det lämpligaste sättet för att härvidlag ernå önskat resultat.

Följaktligen torde Kungl. Maj:t böra av riksdagen begära bemyndigande att åsätta accis å margarin, om och i den mån med hänsyn till vad här anförts så skulle befinnas erforderligt. Bemyndigandet torde böra innefattas i en förordning om accis å margarin, där accisens uttagande göres beroende av Kungl. Maj:ts förordnande. I förordningen läres emellertid böra angivas ett maximum och lämpligen även ett minimum för accisens belopp. Maximum torde kunna sättas till 50 öre och minimum till 10 öre per kilogram. Vidare synes förordningen böra givas begränsad giltighetstid, lämpligen till den 1 juli 1934.

Beträffande förordningens närmare utformande kan jag i huvudsak ansluta mig till det utkast, varöver ämbetsverken avgivit utlåtande. Bestämmelserna rörande sättet för accisens inbetalande samt angående kontrollen anser jag dock böra undergå smärre jämkningar på sätt kontrollstyrelsen enligt vad förut omnämnts har föreslagit. Sålunda anser jag i likhet med kontrollstyrelsen huvudvikten böra läggas å en genom försorg av styrelsen såsom central kontrollmyndighet anordnad bokföringskontroll, vilket icke utesluter att styrelsen kan finna erforderligt att i särskilda fall utse lokal kontrollant för viss fabrik. Då detta sker, läres det vara fördelaktigt, om såsom kontrollant kan anlitas samma person, som enligt 1932 års margarinförordning utsetts till tillsyningsman för fabriken. Med de bestämmelser rörande kontrollen, som sålunda förordas, torde det också vara lämpligast att följa kontrollstyrelsens förslag att ersättningen till de kontrollanter, som kunna komma att utses, bestämmas av kontrollstyrelsen; såsom kontrollstyrelsen förutsatt torde dock detta böra ske inom ramen av ett av Kungl. Maj:t anvisat belopp. De från annat håll framställda erinringarna gentemot bestämmelserna rörande deklaraionsplikten har jag däremot icke ansett böra föranleda ändringar i utkastet. Från nu angivna utgångspunkter har jag låtit inom departementet upprätta ett nytt förslag till förordning om accis å margarin, vilket utöver vad här angivits innebär smärre jämkningar av huvudsakligen redaktionell natur i förhållande till det nämnda utkastet.

Ehuru importen av margarin för närvarande är mycket ringa, kräver ett införande av accis å margarintillverkningen inom landet såsom ett nödvändigt komplement en höjning av tullen å margarin, vilken nu utgör 15 kronor per 100 kilogram. Kungl. Maj:t torde således böra begära bemyndigande av riksdagen att vid förordnande om uttagande av margarinaccis vidtaga motsvarande höjning i nämnda tullsats.

I vissa av yttrandena har framhållits, att det med margarinaccisen avsedda syftet knappast kunde uppnås, därest icke samtidigt åtskilliga ersättningsmedel för margarin underkastades en motsvarande belastning genom tullhöjningar eller annorledes. Såsom ock påpekats kan detta emellertid knappast ske utan ytterligare utredning om konsekvenserna därav i olika avseenden, framförallt med hänsyn till att samma varor, som kunna användas som ersättningsmedel för smör och margarin, i stor utsträck-

ning också komma till användning som råvaror vid margarintillverkning och i andra industrier. I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att berörda anmärkningar icke böra föranleda uppskov med det föreliggande förslagets genomförande och att erfarenheten får utvisa, i vad mån de uttalade farhågorna äro befogade och huruvida ytterligare åtgärder bliva erforderliga.

Det torde icke kunna förnekas, att ifrågavarande accis kommer att medföra vissa skadliga verkningar. I den mån den begärda fullmakten bringas i tillämpning åstadkommes en viss belastning av margarinkonsumenterna, vilka i stor utsträckning äro att söka bland de fattigaste folklagren. Huruvida den vid varje tidpunkt utgående accisen leder till en lika stor prisförhöjning kan visserligen icke på förhand avgöras. Men prisförhöjning torde ändå vara ofrånkomlig. Endast den omständigheten att ett verksamt stöd åt mjölkproduktionen knappast kan vinnas på annan väg, har kunnat övervinna betänkligheterna mot att föreslå denna åtgärd. Nu anförda omständigheter böra emellertid leda till att den föreslagna margarinbeskattningen så anordnas, att minsta möjliga olägenhet för konsumenterna föranledes därav. Fördenskull bör accisen tillgripas endast om så befinnes oundgängligen erforderligt, vilket möjliggöres därav, att det lägges i Kungl. Maj:ts hand att avgöra, när och till vilket belopp dylik accis skall uttagas. Än vidare bör accisen icke ingå bland statens inkomster i egentlig mening, på det att ej därigenom dess avskaffande skulle komma att försvåras. Intäkterna av accisen, utöver vad som enligt vad förut sagts skulle komma att användas för stödjande av smörexporten, torde i stället böra användas för något ändamål, som befrämjar de breda konsumentlagrens intressen. Då det emellertid är ovisst, i vad mån medel för dylikt ändamål kunna komma att bliva tillgängliga under kommande budgetår, torde det kunna anstå till nästa års riksdag att träffa avgörande om medlens användning.

Vad slutligen angår redovisningen å riksstaten av de inflytande accismedlen har riksräkenskapsverket föreslagit, att dessa medel jämte inkomsterna från den skatt å oljekakor m. m., varom jag senare i dag kommer att framlägga förslag, skola över ett å nionde huvudtiteln uppfört anslag tillföras en av statskontoret förvaltd fond, från vilken utgifterna för nyssberörda ändamål böra bestridas. Till denna anordning kan jag giva min anslutning. Riksräkenskapsverket har i detta sammanhang framhållit, att jämväl mjölkavgifterna böra redovisas över riksstaten och inordnas i den här ifrågasatta specialbudgeten. Ehuru principiella skäl tala för en dylik redovisning, synes en omläggning av mjölkavgifternas redovisning ej böra nu genomföras. Efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet finner jag mig emellertid böra uttala, att frågan om den budgetära behandlingen av inkomster och utgifter för mjölkregleringen bör upptagas till övervägande i samband med förberedelserna för statsverkspropositionen till 1934 års riksdag.

Förslag om avlåtande till riksdagen av framställning om upptagande under nionde huvudtiteln av anslag till avsättning till den förut nämnda fonden kommer senare i dag att göras av chefen för jordbruksdepartementet.

Med hänsyn till de förutsättningar, under vilka margarinaccisen skall uttagas, är det tydligen vanskligt att för närvarande beräkna det belopp, varmed inkomstiteln för nästa budgetår bör upptagas å riksstaten. Efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet vill jag föreslå, att inkomstiteln uppföres med 5 miljoner kronor.

Föredraganden uppläser härefter förutnämnda förslag till *förordning om accis å margarin* samt hemställer — under framhållande av att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen läser kunna avlätas utan hinder av att den för propositioners avlåtande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga nämnda förslag;

dels besluta, att, därest förordnande om uttagande av margarinaccis av Kungl. Maj:t meddelas, Kungl. Maj:t skall äga att för tid, varunder sådan accis utgår, förordna om motsvarande höjning av tullen å margarin (ur tulltaxenummer 114; statistiskt nummer 274);

dels ock i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptaga en inkomstitel med beteckning »accis å margarin, bevillning» å 5 miljoner kronor.

Till denna av statsrådet övriga ledamöter biträdade hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.

Bilaga.

Vid promemorian fogat utkast
till
förordning om accis å margarin.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

För margarin, som inom riket tillverkas för försäljning, skall, där Kungl. Maj:t så förordnar, efter vad nedan sägs erläggas accis.

Med margarin förstås i denna förordning varje smörliknande vara av vad ursprung, blandning eller sammansättning som helst, såvida däri ingår fett, som ej är framställt ur mjölk.

2 §.

Accisen utgår för varje helt kilogram av varans nettovikt med det belopp, lägst och högst öre, som Kungl. Maj:t bestämmer.

3 §.

Den, som inom riket tillverkar eller ämnar tillverka margarin, skall därom göra skriftlig anmälan till kontrollstyrelsen. Anmälningsskyldigheten skall, där tillverkning bedrives vid tiden för denna förordnings ikraftträdande, fullgöras utan dröjsmål och i annat fall innan tillverkningen tager sin början.

4 §.

Det åligger tillverkare att, sedan anmälan blivit ingiven, inom en månad efter varje kalenderkvartals utgång till kontrollstyrelsen avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION rörande den mängd margarin, som under kalenderkvartalet av honom eller för hans räkning till köpare levererats. I deklARATIONEN skola särskilt för varje kalendervecka angivas de sålunda levererade kvantiteterna med avdrag för vad som kan hava från återförsäljare under samma tid återlevererats såsom till försäljning oduglig vara.

Har tillverkare under kalenderkvartalet till utlandet utfört margarin under enahanda tullkontroll, som i 12 § tullstadgan sägs, äger han att därför göra motsvarande avdrag i deklARATIONEN. För åtnjutande av dylik rätt skall vid deklARATIONEN fogas bevis från vederbörande tullmyndighet angående den utförda varans vikt och dagen för utförelsen.

5 §.

Tillverkares skyldighet att jämlikt 4 § avlämna deklARATION upphör, sedan skriftlig anmälan om rörelsens upphörande och dagen därför ingivits till kontrollstyrelsen. Dock skall deklARATION avlämnas för det kalenderkvartal, under vilket rörelsen upphört.

6 §.

Tillverkare skall samtidigt med avlämnandet av deklARATION erlägga den accis, som belöper å den i deklARATIONEN upptagna kvantiteten margarin.

7 §.

Accis, som avses i 6 §, skall inbetalas å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning. Vidimerad avskrift av kvitterat levereringsreversal skall av tillverkaren ofördröjligen insändas till kontrollstyrelsen.

Inbetalning må ock kunna fullgöras därmed, att tillverkaren på eget ansvar med posten insänder accisbeloppet i check eller postremissväxel, ställd till kontrollstyrelsen.

8 §.

Försummar någon att inbetala accis, som det enligt denna förordning åligger honom att erlægga, må accisen utmätas med det belopp, vartill kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

9 §.

Visar uppgiftspliktig, att vara, som upptagits i deklaration, försålts till ett pris som blivit före denna förordnings utfärdande avtalat, och är den uppgiftspliktige icke på grund av särskilt förbehåll eller eljest berättigad att hos köparen uttaga accis, som belöper å det försålda partiet, äger Kungl. Maj:t bestämma, att accisen skall erläggas av köpare, eller, där skäl därtill föreligger, medgiva befrielse från eller återbäring av accisen.

Ansökan om sådan befrielse eller återbäring skall ingivas inom tre månader efter denna förordnings ikraftträdande.

10 §.

Överinseendet å kontrollen, att accisen behörigen utgöres, handhaves av kontrollstyrelsen.

Den lokala kontrollen utövas av en såvitt möjligt inom den ort, där tillverkningen skall ske, bosatt kontrollant, som av kontrollstyrelsen utses, då anmälan enligt 3 § ingivits eller anledning därtill eljest föreligger. Till kontrollant bör, där så eljest prövas lämpligt, förordnas tillsyningsman, som för ifrågavarande tillverkningsställe utsetts jämlikt stadgande i 23 § förordningen den 30 juni 1932 (nr 355) angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsion och konstister, m. m.

Det åligger sålunda förordnad kontrollant att under andra månaden efter varje kalenderkvartals utgång genom granskning av tillverkares bokföring eller annorledes kontrollera riktigheten av dennes under nästföregående månad avlämnade deklaration, och skall rapport över granskningen omedelbart tillställas kontrollstyrelsen. Tillverkares handelsböcker ävensom erforderliga upplysningar skola i och för granskningen tillhandahållas kontrollanten.

Kostnaden för kontrollens utövande bestrides av medel, som enligt denna förordning inflyta till statsverket.

11 §.

Granskning av deklarationer, som enligt denna förordning avgivits, må ej verkställas av annan än kontrollstyrelsen eller jämlikt 10 § utsedd kontrollant. Deklarationerna skola tillhandahållas dem, som i och för sin befattning böra därav erhålla del. I övrigt må deklaration icke vara för

någon tillgänglig, utan att den, som avgivit deklARATIONEN, medgivit dess offentliggörande; dock må deklARATIONER, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

12 §.

Kontrollant, som i 10 § sägs, äger vid fullgörande av sitt uppdrag åtnjuta särskilt arvode, som Kungl. Maj:t föreskriver. Har till kontrollant förordnats i 10 § omförmäld tillsyningsman, bestämmer Kungl. Maj:t, i vad mån denne i förekommande fall äger uppbära rese- och traktamentsersättning. Till annan kontrollant utgår sådan ersättning enligt allmänna resereglementet.

13 §.

Den, som underlåter att inom föreskriven tid avlämna deklARATION, böte från och med tjugufem till och med trehundra kronor, och må kontrollstyrelsen förelägga den uppgiftspliktige lämpligt vite.

14 §.

Har någon i deklARATION mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, så att han därigenom undgått att betala accis eller fått erlägga för låg accis, böte högst fem gånger det belopp, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

Har den oriktiga uppgiften icke lämnats mot bättre vetande, men har den, som lämnat uppgiften, vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, vare straffet böter, högst två gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits.

Den, som dömes till straff enligt denna paragraf, skall jämväl förpliktas utgiva den accis, som genom det oriktiga förfarandet undandragits.

15 §.

Den, som utan att hava gjort sådan anmälan, varom i 3 § sägs, tillverkar margarin, straffes med böter, ej under tio dagsböter, samt gälde accis enligt den i 2 § angivna grund för det margarin, som av honom tillverkats.

16 §.

1 mom. Tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklARATION eller tillverkarens bokföring, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa vare sig innehållet i sådan deklARATION eller tillverkarens affärsförhållande, varom han därvid erhållit kännedom. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse som nu sagts, straffes med böter, ej under fem dagsböter.

2 mom. Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av deklARATIONER, som i 11 § sägs, erhållit del av deklARATION, må ej utom tjänsten yppa något av deklARATIONENS innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige förfallen till ansvar, som i 1 mom. stadgas.

17 §.

Åtal för förseelse mot denna förordning skall anhängiggöras vid allmän domstol.

Förseelse, som i 13, 14 eller 15 § omförmäles, åtalas av allmän åklagare.

Förseelse, varom i 16 § sägs, är icke föremål för allmänt åtal, där den-
samma ej av målsägande till sådant åtal angives.

18 §.

Böter och viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.
Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän
strafflag.

Denna förordning träder i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes.
